

БІБЛІОТЕЧНІ ВІСТІ

Інформаційний вісник бібліотеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

ВИПУСК № 42

Літо 2020

ЧЕРВЕНЬ 2020

2020 рік – ювілейний рік для нашої бібліотеки та рідного університету. 90 років діяльності заради розбудови та розвитку. За цей час сформувався цілий ряд сервісів, які пропонує своїм читачам бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Це, насамперед, послуги, пов'язані з розвитком освіти та науки, організацією та проведенням професійних заходів, виданням вторинних інформаційно-бібліографічних ресурсів, а також інформуванням, консультуванням, наданням рекомендацій тощо.

Нові часи створюють нові виклики та надають нові можливості. Отже, розвиток потребує постійного моніторингу запитів користувачів та передбачення їх можливих потреб. Варто зазначити, що з часом змінюється і якість сервісу. Так, наприклад, неочікувана реальність, у якій опинився майже весь світ – пандемія COVID-19, показала спроможність, важливість та гнучкість здійснення оперативного інформування. Така послуга, як інформування здійснюється з використанням різноманітних каналів інформації через повідомлення на сайті бібліотеки, у соціальних мережах та через адресну інтернет-розсилку.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №291 від 11.03.2020 р. «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID – 19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» деякі заплановані заходи та виставки не можна було провести у звичному режимі, тому бібліотекарі працювали дистанційно.

Крім цього працівники бібліотеки, перебуваючи на карантині, займалися роботою по підвищенню свого професійного рівня, а саме: пройшли курс «Бібліотека - відкритий публічний простір», «Наукова комунікація в цифрову епоху», прослухали серію вебінарів «Ресурси Web of Science Group для успішної наукової діяльності» та вебінар компанії Антиплагіат и Clarivate «Етика наукових публікацій и инструменты повышения их качества: Web of Science и Антиплагиат». Успішно завершили навчання на вебінарах Elsev від Elsevier Ukraine українською мовою, присвячених роботі з базою даних Scopus: знайомство зі Scopus, пошук інформації у Scopus, профіль автора у Scopus, а також серії вебінарів Web of Science: Web of Science.

Передумовою для подальшої успішної діяльності університетської бібліотеки сьогодні є сучасне програмне й технічне забезпечення, підготовлений до змін персонал, планове впровадження інновацій та ретельно продумана організація роботи. Першочерговими завданнями є розвиток електронної бібліотеки, заснованої і на власних ресурсах, і на доступі до якісної світової наукової інформації. Значні переваги відкриває перед університетськими бібліотеками України нова модель наукової комунікації, відома під назвою - відкритий доступ.

Для здійснення перспектив необхідно: збільшити площі під фонди бібліотеки, створити комфортні умови для роботи користувачів, впроваджувати проект технології штрих-кодування для видачі і збереження фонду бібліотеки, новий дизайн приміщень бібліотеки допоможе створити комфортні зони для роботи користувачів, а електронна видача документів підвищить статус.

Бібліотечна справа України потребує низки комплексних системних організаційних, структурних і технологічних змін згідно із сучасними загальноосвітніми тенденціями. Отже, бібліотека має працювати на випередження, пропонуючи університетській громаді набір інформації, ресурсів, послуг, баз даних, електронних книг електронних бібліотек, у запровадженні дистанційного навчання, у віртуальному проведенні наукових досліджень тощо.

Бібліотечна система в період карантину

Бібліотечна система країни опинилася перед викликом саме сьогодні – організація дистанційної роботи в період карантину, яка потребує упровадження нових моделей діяльності. У зв'язку із запобіганням поширенню на території України коронавірусу COVID-19, з середини березня 2020 р. бібліотеки, як і інші організації та установи, було закрито на карантин. Багато з бібліотек перейшли в режим надання довідкових та інформаційних послуг дистанційно, за рахунок використання віртуальних бібліографічних довідок. Отже, починає діяти інша інноваційна модель сучасної бібліотеки, в центрі якої – віртуальний користувач, і більшість персоналу бібліотеки має зосередитися саме на наданні дистанційних послуг, у тому числі соціокультурних та освітніх. А за цим знов стоїть необхідність отримання нових знань і навичок також у дистанційному режимі.

Зорієнтуватися та розібратись у системній трансформації бібліотечної справи України допомагає Українська бібліотечна асоціація, яка навчає використовувати набуті знання для реалізації практичних цілей. Бібліотечна справа потребує прогнозування та запровадження таких напрямів і моделей діяльності бібліотек, які б, з одного боку, забезпечили результативну та ефективну діяльність бібліотечних систем і мереж, з іншого – дозволили гнучко та оперативно реагувати на виклики, що повсякчас постають перед бібліотеками.

У Стратегії Української бібліотечної асоціації (УБА) на 2019-2021 роки зазначено, що новітні суспільні тенденції актуалізують необхідність створення гнучкої та динамічної бібліотечної системи – як світової, так і національної, здатної до сталого розвитку і спрямованої на надання широкого спектру послуг користувачам. Отже, бібліотечні фахівці мають чітко орієнтуватися у різноманітних і змінних загальнонаціональних і локальних суспільних потребах, прогнозувати та запроваджувати такі напрями і моделі діяльності бібліотек, які би суттєво вплинули на підвищення якості життя громади й окремої особи. Етап впровадження інноваційних моделей діяльності бібліотек ще попереду, але для його здійснення УБА вже запланувала всеукраїнське опитування керівників і провідних фахівців стосовно їхнього бачення пріоритетів для створення універсальної моделі інноваційної діяльності сучасної бібліотеки. Результати такого опитування будуть презентовані на XI Львівському міжнародному бібліотечному форумі та щорічній Конференції УБА 2020.

Непередбачуваність у вигляді епідемії коронавірусу поставила бібліотеки України у ситуацію швидкого реагування і розвитку онлайн-сервісів. Бібліотечні установи закриваються на карантин, користувачі стають віддаленими, але від того не менш важливими та потрібними. Як діяти бібліотечним фахівцям у такій ситуації, як організувати дистанційну роботу

бібліотеки? Що пропонують бібліотеки України своїм користувачам під час вимушених канікул? Найперше, радять зберігати спокій та читати онлайн з користю для саморозвитку та без ризику зараження. Радять за допомогою онлайн-сервісів та ресурсів підібрати книги для читання, ознайомитись з повнотекстовими виданнями, здобути та перевірити нові знання за допомогою інтерактивних вправ, отримати допомогу віртуальних бібліографів, знайти необхідні матеріали для дистанційного навчання. Бібліотека України імені Ярослава Мудрого дає поради колегам як продовжувати надавати просвітницькі та інформаційні послуги залежно від можливостей кожної бібліотеки.

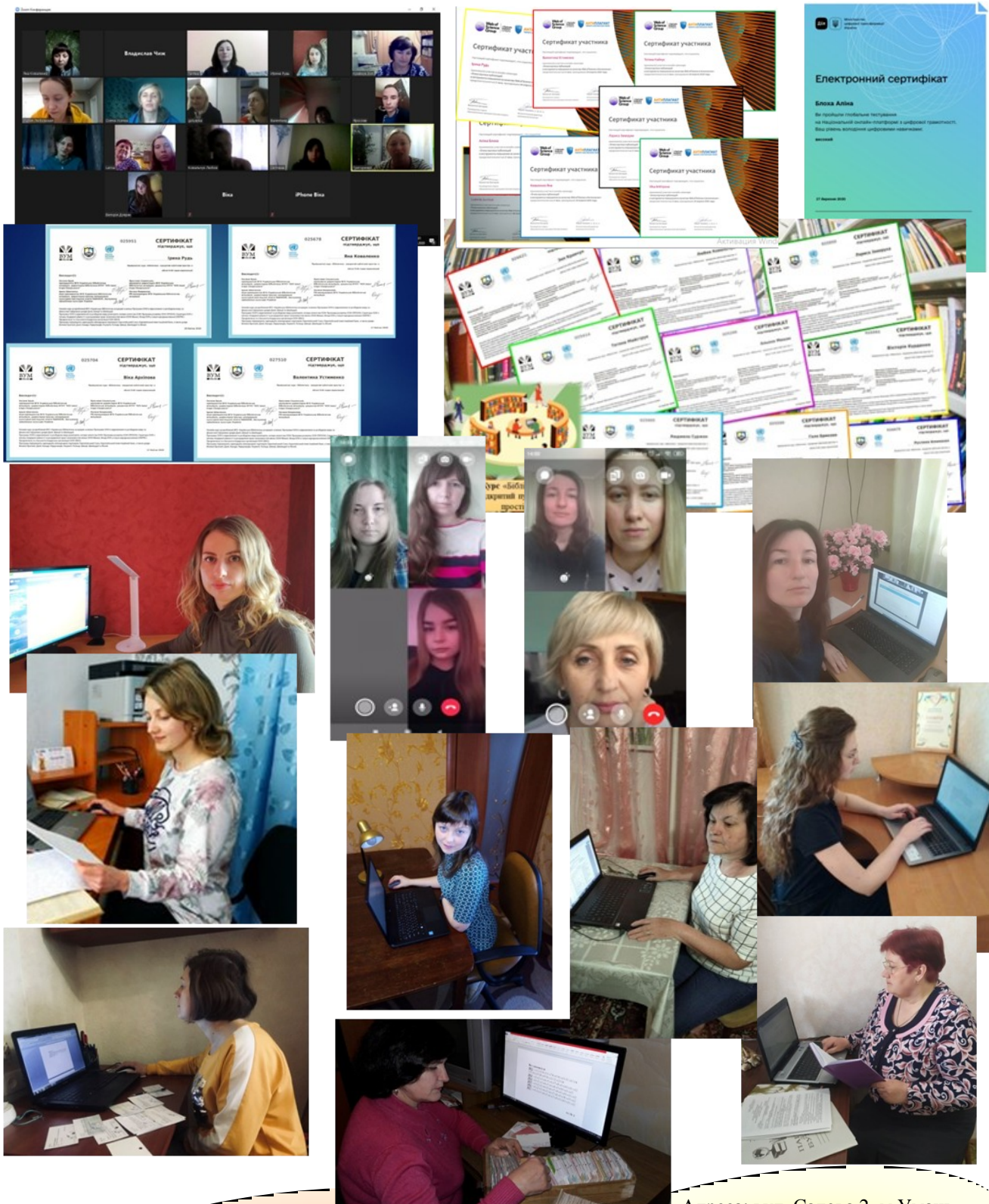
Бібліотека Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, в свою чергу, пропонує користувачам скористатися своїми онлайн-інформаційними ресурсами: електронним каталогом, базами даних, віртуальною довідкою та виставками нових надходжень документів.

Бібліотеки та бібліотекарі – надійні партнери влади в інформуванні місцевих спільнот щодо профілактики та боротьби з поширенням коронавірусу COVID-19. Потрібно не забувати про критичне ставлення до інформації, адже інформація – рятує, а дезінформація – шкодить. Уміння брати інформацію з надійних джерел, порівнювати й критично осмислювати її, відсіювати неправду і дезінформацію стає основою індивідуальної і колективної безпеки. Бібліотекарі як фахівці з інформації повинні розрізняти неправдиву інформацію та навчати цьому своїх користувачів. Майже мільярд людей по всьому світу змушені не покидати власні домівки, щоб запобігти поширенню коронавірусу. Вірус мутує, тому визначити межі карантину важко. Це деякою мірою тест на нашу людяність. Бібліотеки ж можуть допомогти людям не відчувати себе самотніми.

З часом епідемія закінчиться, але світ після епідемії буде іншим. Вочевидь, частка цифрових технологій і темпи їхнього зростання будуть збільшуватись. Віддалена робота та віртуальні сервіси можуть стати нормою. Більше уваги буде приділятися екології, поширенню здорового способу життя, профілактиці та превентивним заходам. Можливо більше уваги люди стануть приділяти регіональному розвитку. Окрім того, коронавірус серйозно вплине на світову економіку та призведе до фінансової кризи. Криза збільшить безробіття, повернення трудових мігрантів, можливо деякий час частина персоналу установ та організацій буде у відпустках. Все це так чи інакше зачепить Україну і не зможе не позначитись на бібліотечній справі. Уже зараз потрібно аналізувати ці виклики та перспективи, продумувати стратегію розвитку бібліотечної справи і кожної окремої бібліотеки після пандемії та економічної кризи. Карантин вивільняє для цього час. Ми маємо залишатись здорові та працювати на перспективу! Адже втілення ідеї чи бачення кожного – запорука нашого успіху!

Робота бібліотекарів вдома під час карантину

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК
бібліотеки Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Адреса: вул. Садова 2, м. Умань
Над номером працювали:
Редактор: Григоренко Т. В.
Редколегія: Усатюк О. А., Любомська Л. О.
Дизайн та верстка: Найкус Т. М.